

Plan van Aanpak 'warme overdracht bodemkwaliteitszorgtaak'

Provincie Noord-Holland

27 maart 2019

Inhoud

1. Inleiding
2. Uitgangspunten
 - 2.1. Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020
 - 2.2. Projectfasen
 - 2.3. Afbakening van het project
 - 2.4. Uitvoering en beoogd resultaat
3. Aanpak van de vier thema's
 - 3.1. Bodemlocaties
 - 3.2. Taken/beleid
 - 3.3. Bodeminformatie
 - 3.4. Bekostiging
 - 3.5. Proces
4. Organisatie
 - 4.1. Organisatiestructuur
 - 4.2. Landelijke informatie-uitwisseling
5. Bestuurlijk traject
 - 5.1. Afsprakenkader
 - 5.2. Planning voor volgende bestuurlijke activiteiten

Bijlage 1: planning

Versiebeheer:

Versie 1 ambtelijk besproken in klankbordgroep van sept. 2018

Versie 2 rondgezonden ter voorbereiding van het Bestuurlijk overleg van 23 jan 2019

Versie 3 ter behandeling in klankbordgroep van 18 maart 2019

Versie 4: ter behandeling in GS van 9 april 2019

1. Inleiding

Naar verwachting treedt in 2021 de *Omgevingswet* (Ow) in werking. Hier zullen 26 wetten in opgaan. Een van de wetten is de *Wet bodembescherming* (Wbb). Daarin is de bodemkwaliteitszorgtaak van de provincie beschreven. Hieronder valt ook de chemische bodemkwaliteit die in de bodemsaneringsoperatie van de provincie centraal staat.

De verantwoordelijkheid voor de bodemkwaliteitszorgtaak gaat in 2021 over van de provincie naar de gemeenten, overigens zonder de verantwoordelijkheid voor de grondwaterkwaliteitszorgtaak want die blijft bij de provincie.

De provincie pakt dit traject projectmatig aan. Dit plan beschrijft wat hiervoor moet gebeuren, welke activiteiten daarvoor nodig zijn en wat de planning daarbij is voor de betrokkenen die deze activiteiten uitvoeren. Dit Plan van Aanpak is een dynamisch document dat bijgesteld kan worden zodra belangrijke wijzigingen in de aanpak aan de orde zijn.

2. Uitgangspunten

2.1. Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020

Inhoud van het Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020

Het uitgangspunt voor dit project is het *Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem en ondergrond 2016-2020* (Bodemconvenant) van het Rijk. Daarin zijn afspraken gemaakt tussen rijk, waterschappen, provincies en gemeenten over de overdracht van taken en verantwoordelijkheden vanwege de implementatie van de *Omgevingswet*.

De provincies hebben de opgave om samen met de gemeenten deze transitie zo goed mogelijk te laten plaatsvinden, zodat in 2021 de gemeenten de bodemkwaliteitszorgtaak goed kunnen uitvoeren. Er is sprake van een zogenaamde 'warme overdracht'.

Aanpak Noord-Holland op basis van landelijke planning Bodemconvenant

De uitdaging van dit project is dat, als de Ow in werking treedt, het voor de gemeenten duidelijk moet zijn welke taken, bodeminformatie en bodemlocaties tot hun verantwoordelijkheid behoren en ervoor te zorgen dat de informatie wordt overgedragen die voor uitoefening van de bodemkwaliteitszorgtaak door gemeenten nodig is.

Daarnaast is het voor de gemeenten van belang om te weten dat bodemkwaliteit, als onderdeel van de bouwsteen Bodem en Ondergrond, met de Ow wordt meegenomen in de omgevingsvisie en omgevingsplannen. In het Bodemconvenant is dat geformuleerd als het bijdragen aan het duurzaam beheren en inzetten van bodem en ondergrond om maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving te realiseren.

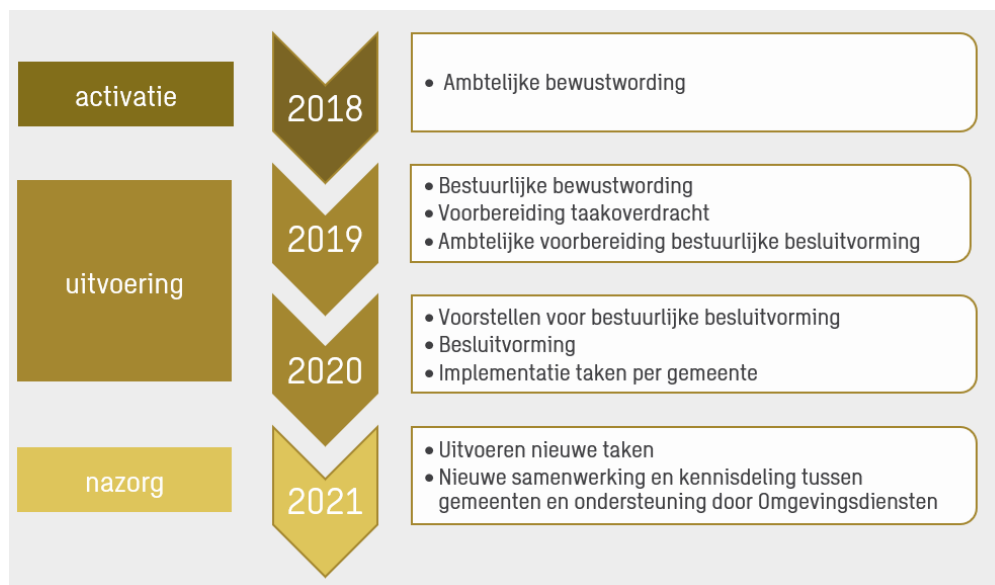
2.2. Projectfasen

In de landelijke planning voor de overdracht is een onderscheid gemaakt tussen een eerste fase van 'activatie' met daarna de fase van uitvoering. 2018 stond voor het jaar van activatie: de bewustwordingsfase. In Noord-Holland is dat gebeurd door op bezoek te gaan bij de gemeenten en (ambtelijk) kennismakingsgesprekken te voeren. Enerzijds om de start van het proces van de overdracht te bespreken, anderzijds om inzicht te krijgen in wat de gemeenten zelf aan informatie en kennis hebben en wat hun rol in dit proces zou kunnen zijn.

Vervolgens is het jaarlijkse bodemberaad georganiseerd (d.d. april 2018), onder meer rondom het thema van de warme overdracht. De opbrengst uit de gesprekken is, samen met de recente landelijke ontwikkelingen, gebruikt als input voor het bodemberaad. Daarin heeft een verdieping plaatsgevonden middels workshops en presentaties. Door het ministerie werd in een presentatie de laatste stand van zaken over de Aanvullingswet Bodem gegeven. De omgevingsdiensten (OD's) bespraken in een workshop de huidige taakuitvoering voor de bodemkwaliteitszorg en wat de mogelijk toekomstige situatie zou kunnen worden onder de nieuwe Ow. Gemeente Haarlemmermeer, waterschap Rijnland, OD NZKG en provincie gaven een workshop over hoe om te gaan met een nieuwe verontreinigde stofgroep PFOS/PFOA. Door het RIVM werd met de deelnemers van gemeenten, OD's en provincie gezocht naar informatie en kennisontwikkeling in de nieuwe situatie als de gemeenten bevoegd gezag worden. In de workshop 'overdracht' kwamen de resultaten uit de kennismakingsgesprekken van de gemeenten met VNG en provincie ter bespreking. Daarin werd ook over de voortgang van het proces na de eerste fase besproken.

De activatiefase is in 2018 afgerond. De uitvoeringsfase van de warme overdracht loopt in 2019 en 2020. Deze fase betreft de voorbereiding en de feitelijke overdracht van de bodemkwaliteitszorgtaak naar de gemeenten. In deze twee jaren zal het proces zowel ambtelijk als bestuurlijk worden uitgewerkt. Met als resultaat dat er in 2020 besluitvorming plaats vindt over de spoedlocaties die volgens het overgangsrecht bij de provincie blijven, de overige locaties met de bodeminformatie die onder het bevoegd gezag van de gemeenten komen en de taken en verantwoordelijkheden volgens de Aanvullingswet bodem en Aanvullingsbesluit bodem inzichtelijk zijn gemaakt. Vanaf 2021 start de nazorgfase van de Warme Overdracht, waarbij een nieuwe wijze van samenwerken en kennisdelen tussen provincie en gemeenten zal plaatsvinden.

De fasen in het Warme Overdracht-traject staan in onderstaand schema toegelicht.

2.3. Afbakening van het project

De overdracht van de bodemkwaliteitszorgtaak gebeurt aan de hand van vier thema's, namelijk: bodemlocaties (dossiers), bodeminformatie, bodembeleid/taken en bekostiging.

Dit project is gericht op de overdracht van de provincie naar de gemeenten in NH met uitzondering van de gemeenten die zelf bevoegd gezag Wet bodembescherming zijn en rechtstreeks van het Rijk een Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) ontvangen. Deze zogenaamde eigen Wbb-bevoegd gezag-gemeenten (Zaanstad, Haarlem, Alkmaar en Amsterdam) vallen niet onder dit project.

De omgevingsdiensten voeren de bodemtaak uit voor de provincie, waaronder het beheer van de bodeminformatie. Zij gaan dat voor in ieder geval de basistaken ook bij de inwerking van de Ow invullen. Daarom zullen de OD's bij dit project betrokken worden als adviseurs en ondersteuners.

De overdracht gaat over de (beschikte) ernstig verontreinigde bodems die onder de Wbb niet met spoed hoefden te worden gesaneerd. Onder andere de beschikte spoedlocaties (zie ook voetnoot 1 op pag. 5) blijven onder het bevoegd gezag van de provincie Noord-Holland.

Nazorg van na 1996 gesloten stortlocaties (volgens de Wet milieubeheer) gaat niet over naar de gemeenten, maar blijft eveneens bij de provincie onder beheer. De zogenaamde voormalige stortplaatsen die voor 1996 zijn gesloten en die niet onder de huidige Wet milieubeheer vallen, blijven de verantwoordelijkheid van de eigenaar. Meestal zijn dat gemeenten, maar dat is niet altijd zo. Wanneer een sanering uitgevoerd wordt, ligt het bevoegd gezag nu bij de provincie. Dat gaat naar de gemeenten, net als voor andere verontreinigde niet-spoed locaties.

Het project richt zich, naast de formele overdracht van de locaties, dossiers en bodeminformatie, ook op informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling. Het gaat dan over de huidige beleidskaders van de provincie .

Ook zal in het project gestreefd worden om invulling te geven aan de wens vanuit de gemeenten en omgevingsdiensten om alle beschikbare bodeminformatie in een één-locatielijst aan elkaar te koppelen.

Hoewel de bekostigingssystematiek landelijk wordt bepaald, wordt in dit project deze informatie ontsloten en zullen de consequenties voor de gemeenten in beeld worden gebracht voor het uitvoeren van de taak. Het uitwerken van de voorstellen in de besluitvormingsprocedure naar de colleges/raden en AB's is geen verantwoordelijkheid van dit project. Het project richt zich dus niet op de formatie en middelen binnen de gemeentelijke organisatie en/of OD's als gevolg van de Ow en overdracht van de bodemtaak naar de gemeenten. Dat zal door de gemeenten/OD's zelf moeten worden opgepakt.

Parallel aan dit project worden gemeenten vanuit VNG ondersteund bij het beleidsveld Bodem en Ondergrond (B&O) als nieuw kader voor de fysieke leefomgeving, zoals vastgesteld middels de landelijke Structuurvisie Ondergrond. Bij de kennismakingsgesprekken in 2018 over Warme Overdracht was ook VNG aanwezig om het thema B&O bij de gemeenten onder de aandacht te brengen. Hiermee werd het grotere beleidskader duidelijk en de gemeentelijke bodemopgave inzichtelijk. De verdere uitwerking van het beleidsveld B&O blijft een verantwoordelijkheid van de programmamanager van het VNG, heeft een eigen traject en zal verder geen onderdeel uitmaken van dit plan van aanpak. In de sessies die de VNG met de gemeenten gaat opzetten over de maatschappelijke opgaven in relatie tot bodem en ondergrond, zal de chemische bodemkwaliteit onderdeel zijn bij de integrale aanpak.

2.4.Uitvoering en beoogd resultaat

In de periode tot de overdracht zal de nadruk liggen op het voorbereiden en maken van afspraken over de uitvoering van de overdracht. Dit proces zal ambtelijk worden afgestemd met gemeenten en omgevingsdiensten, en bestuurlijk worden vastgesteld door het college van Gedeputeerde Staten.

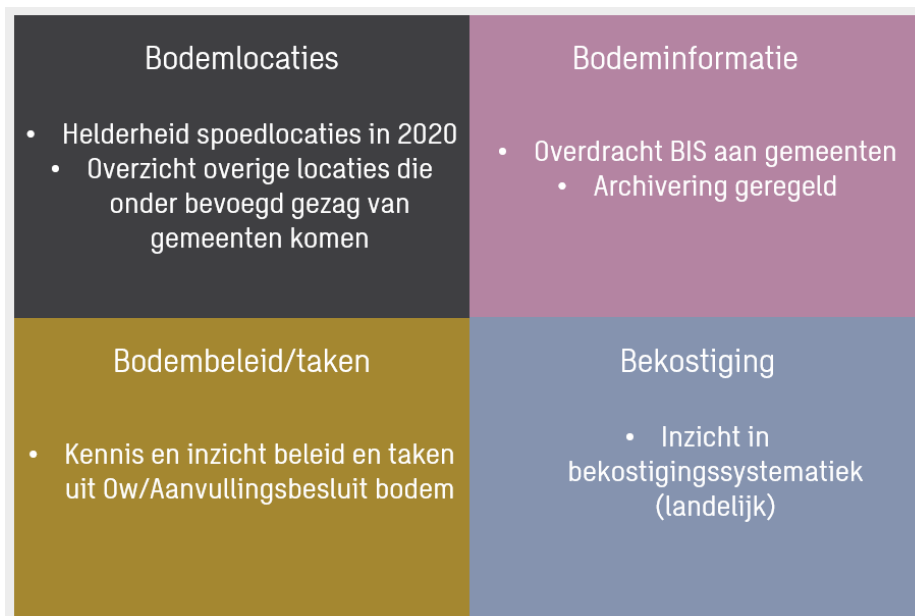
In 2019 zal de nadruk liggen op het ophalen, delen en verwerken van informatie om tot afspraken, voorstellen en besluiten te komen. Dit moet leiden tot besluitvorming in de colleges en communicatie naar raden en staten. Besluitvorming in Gedeputeerde Staten over de spoedlocaties die bij de provincie blijven, zal plaatsvinden in de eerste helft van 2020. Verder is het aan gemeenten zelf om besluitvorming over formatie en middelen te regelen in hun gemeentelijke raden.

Het resultaat van de warme overdracht zal moeten zijn dat elke gemeente (of omgevingsdienst):

- weet welke locaties/bodemdossiers in de gemeenten onder het overgangsrecht vallen van de provincie en van welke locaties de gemeente bevoegd gezag wordt. Tevens zal de provincie inzicht bieden in het afwegingskader voor locaties om te komen tot wel/geen spoed;
- de bodeminformatie van de locaties heeft overgedragen gekregen in een BIS en de archivering is geregeld;
- voldoende kennis en inzicht heeft over beleid, taken en verantwoordelijkheden onder de Ow.

3. Aanpak van de vier thema's

Voor de vier thema's beschrijft dit hoofdstuk welke vragen er aanwezig zijn en welke activiteiten worden uitgevoerd om tot het gewenst resultaat te komen. Het onderstaande schema vat de doelen op deze thema's samen.

3.1. Bodemlocaties

Over welke bodemlocaties gaat het?

Onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen straks de dossiers van de locaties waar vroeger bodemverontreinigende activiteiten zijn geweest die ernstige bodemverontreiniging tot gevolg hebben gehad, maar die niet (meer) als spoedeisend worden beschouwd. In 2008 is na een zorgvuldige scan in overleg met gemeenten een lijst van ca. 1.100 ernstig verontreinigde locaties vastgesteld. De locaties zijn opgenomen in het BIS van de OD's per 1 juli 2016.

Daarvan zijn er 92 zogenaamde spoedlocaties die, als ze in 2020 niet zijn gesaneerd of de risico's niet zijn weggenomen, onder het overgangsrecht¹ bij de provincie blijven. In de tussenliggende periode kunnen nog nieuwe spoedlocaties worden toegevoegd indien sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging waar met spoed gesaneerd moet worden.

Bij de besluitvorming in 2020 zal blijken, voor welke locaties de bevoegd gezag-taak achterblijft bij de provincie.

Wat was het resultaat van de kennismakingsgesprekken?:

Uit de gesprekken bleek dat niet alle gemeenten op hun netvlies hadden dat met de invoering van de Ow de beschikte locaties ernstig verontreinigd niet spoed conform de wetgeving niet zijn opgenomen in het overgangsrecht, waardoor de bevoegdheid overgaat naar gemeenten na inwerking treden van de Ow. Ook niet dat o.a. de beschikte spoedlocaties conform het overgangsrecht bij de provincie blijven.

Tijdens de gesprekken werd duidelijk dat gemeenten inzicht willen krijgen in het bestand van de locaties, ondanks dat in 2008 (met het programma PRISMA) een lijst is vastgesteld met de gemeenten. Ook willen ze weten of de locaties uit de BSB-operatie (Bodemsanering bedrijventerreinen) worden meegenomen in de overdracht. Gemeenten maken zich zorgen over wat ze bij de overdracht voor risico's in huis halen.

Wat zijn de vragen voor dit project?

1. Zijn de spoedlocaties in 2021 beheersbaar gemaakt of gesaneerd zoals is aangegeven in het Bodemconvenant 2016-2020?
2. Hoe wordt omgegaan met locaties die tot nu toe niet als ernstig verontreinigd werden beschouwd, maar waar 'nieuwe stoffen' zijn aangetroffen?

¹ Overgangsrecht is zoals het nu naar uitziet conform Invoeringswet bodem o.a.: · Beschikking ernst met spoed; · Ingediend saneringsplan; · Maatregelen opgelegd ex art 37 4e lid Wbb-> beperkingen van het gebruik; · Gebiedsplan ex art. 55d Wbb-geodgekeurd gebiedsplan; Passieve en actieve nazorg

3. Zijn er onder de zogenaamde werkvoorraad-locaties nog potentiële spoedlocaties en is er nog screening nodig?
4. Vallen de BSB-locaties onder de overdracht?
5. Vallen de Navos-locaties onder de overdracht?

Reeds uitgevoerd

In de klankbordgroep warme overdracht heeft de provincie een presentatie gehouden over de spoedlocaties en BSB-locaties. Gemeenten konden vragen stellen en de presentatie is na afloop gedeeld.

Welke activiteiten gaan we nog uitvoeren?

- Gemeenten kunnen, met ondersteuning van OD's, de lijst met locaties screenen (actie: gemeenten). Indien gemeenten bij de provincie met aanvragen voor screening van locaties op spoed komen, zal dat worden beoordeeld zoals dat tot nu toe is gedaan. Deze screening vindt plaats door beoordeling van bestaande informatie. In dit stadium worden geen nieuwe veldonderzoeken uitgevoerd.
- Zorgen dat de informatie in het BIS over de status van een locatie helder is bij afronding van de bodemsaneringsoperatie onder de Wbb.
- Afsprakenkader over nieuwe aanvragen (o.a. nieuwe stoffen). Dit wordt inmiddels landelijk opgepakt en provincie vervult klankbordrol naar het rijk.

Deelnemers:

- Provincie
- Gemeenten
- OD's

Planning:

- Tussentijdse rapportage spoedlocaties medio 2019 en medio 2020.

Resultaat:

Vaststelling van twee soorten lijsten:

- Lijst van spoedlocaties die onder het bevoegd gezag van de provincie blijven
- Lijst van ernstig verontreinigde locaties (niet spoed) die onder het bevoegd gezag van de gemeenten komen

3.2. Taken/Beleid

Over welke taken/beleid gaat het?

De Wbb houdt op te bestaan wanneer de Ow in werking treedt. In de Aanvullingswet bodem en Aanvullingsbesluit bodem worden beleid en taken anders ingevuld dan in de Wbb en het Besluit bodemkwaliteit. Dit betekent voor gemeenten dat de bodemkwaliteitszorgtaak anders uitgevoerd gaat worden.

De provincie heeft de kennis in huis over het huidige bodembeleid, de vier omgevingsdiensten (sinds 2014) hebben de kennis over de uitvoering ervan (vergunningverlening, toezicht en handhaving).

Het is van belang voor het goed uitvoeren van de bodemkwaliteitszorgtaak dat bestaande kennis en nieuwe inzichten over de Ow, met betrekking tot beleid en taakuitvoering, door provincie, omgevingsdiensten en gemeenten met elkaar worden gedeeld.

Wat was het resultaat van de kennismakingsgesprekken?:

Op het gebied van bodembeleid is door de gemeenten de wens geuit, vooral door degenen die geen eigen bodemmedewerkers hebben, dat ze actief betrokken willen worden in de kennisontwikkeling en informatievoorziening. De meeste gemeenten gaven aan dat ze van plan zijn om de nieuwe taak door de OD's uit te laten uitvoeren. Er zijn echter ook gemeenten die overwegen om het in eigen beheer te gaan doen. Dit kan alleen indien er sprake is van plustaken over de Ow. De basistaken komen bij de OD's te liggen. Bijna alle gemeenten willen dat de vier OD's bij het proces betrokken worden, aangezien de diensten beheerder zijn van het BIS, daarnaast ook het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) voor de gemeente en de bodemkwaliteitszorgtaak voor de provincie (sinds 2014) uitvoeren. De kennis over de VTH-taken voor de (ernstig) verontreinigde bodemlocaties ligt dus al bij de OD's.

Wat zijn de vragen voor dit project?

1. Wat zijn alle beleidsregels die de provincie nu hanteert bij de uitvoering van de Wbb? Hoe kan dit beleid of onderdelen daarvan in omgevingsvisies en omgevingsplannen worden opgenomen.
2. Wat gaat er veranderen met het Aanvullingsbesluit bodem op beleidsmatig gebied en in de VTH-taakuitvoering? Hoe kunnen provincie, gemeenten en OD's die kennis met elkaar delen?

- Door wie en met welke formatie en middelen vindt de uitvoering van de bodemkwaliteitszorgtaak plaats als gemeenten bevoegd gezag worden? (deels verantwoordelijkheid voor gemeenten zelf)

Welke activiteiten gaan we nog uitvoeren?

- *Uitvoeren van pilot 'De Pijp' in de gemeente Beverwijk:* hier bespreken we een ontwikkellocatie (woningbouw, etc.) waar sprake kan zijn van een meervoudige verontreiniging (grond en grondwater). Hoe gaan we om met het feit dat het bevoegd gezag deels bij gemeenten (grond) en deels bij provincie (grondwater) ligt?
- *Uitvoeren van pilot 'beleidsregels provincie':* aangezien mogelijk (bijna) alle beleidsregels van de provincie komen te vervallen na inwerking treden van de Omgevingswet, wordt in deze pilot onderzocht wat de meerwaarde is voor gemeenten om de provinciale beleidsregels op te nemen in het omgevingsplan. Voor alle beleidsregels wordt gekeken hoe dat in het omgevingsplan terecht komt.
- *Opstellen van notitie over taken onder Omgevingswet:* In een notitie beschrijven we de taken onder de Ow, inclusief handreikingen voor het maken van keuzes.

Deelnemers:

- Gemeente Beverwijk, ODJ en provincie (pilot De Pijp)
- Gemeente(n), OFGV en provincie (pilot beleidsregels provincie)

Planning:

- De pilots lopen gedurende de overdrachtsperiode van 2018 tot 2021. Tussentijds wordt de voortgang teruggekoppeld richting de klankbordgroep.
- De notitie over de taken onder de Omgevingswet is in de klankbordgroep in maart besproken. Een meer definitieve uitwerking van de takenverdeling kan echter pas worden gemaakt zodra het Aanvullingsbesluit bodem aan de Tweede Kamer wordt aangeboden (verwachting medio 2019).

Resultaat:

- Kennis en ervaring over aanpak bij meervoudige verontreiniging (grond en grondwater)
- Kennis bij gemeenten over bestaande beleidsregels PNH als basis voor afweging overnemen/niet overnemen.
- Kennis bij gemeenten over bodemkwaliteitszorgtaak onder de Omgevingswet

Aanvankelijk was bedacht om een pilot 'nieuwe stoffen' uit te voeren in samenwerking met gemeente Haarlemmermeer: hoe kan een gemeente handelen bij een nieuwe verontreinigende stof zoals PFOS/PFOA? Welke stappen moeten worden doorlopen, hoe stel je een beleidsregel op voor nieuwe stoffen, etc.? Inmiddels is door het ministerie IenW een landelijk traject opgestart over dit vraagstuk. Dit landelijke traject maakt een provinciale pilot op dit moment niet zinvol. De provincie NH is vertegenwoordigd in een klankbordrol bij dit traject van het ministerie.

3.3. Bodeminformatie

Wat is het Bodeminformatie(systeem/BIS)?

De provincie en bijna alle gemeenten in Noord-Holland hebben het beheer over de bodeminformatie bij de vier omgevingsdiensten ondergebracht. Daar is de informatie over de bodemlocaties van zowel de niet-spoedlocaties als de spoedlocaties te vinden. Een paar gemeenten hebben dat in eigen beheer.

Met de overdracht van de niet-spoed locaties, komt ook de informatie over die locaties naar de gemeenten toe. Het gaat hierbij om de bodem-technische informatie maar ook om brieven, beschikkingen, besluiten en andere achterliggende informatie. Deze informatie zal opgeslagen en actueel gehouden moeten worden.

De overdracht zal verder plaatsvinden tussen de provinciale en gemeentelijke/regionale archivaris.

Het BIS is naar waarschijnlijkheid het enige wat de provincie daadwerkelijk (als *eigenaar*) overdraagt aan de gemeenten. De overdracht van de bodeminformatie ofwel de dossiers dient juridisch te worden geregeld. Op dit moment is het bodeminformatiesysteem (BIS) gemandateerd in *beheer* van de omgevingsdiensten.

Wat was het resultaat van de kennismakingsgesprekken?:

De meeste gemeenten geven aan dat ze een Bodeminformatiesysteem (BIS) en een Bodemkwaliteitskaart (bkk) hebben. In bijna alle gevallen zijn deze bij de vier OD's in beheer. Een paar gemeenten hebben een eigen BIS. Een enkele gemeente had nog geen bkk.

Wat zijn de vragen voor dit project?

1. Wat is de stand van zaken van het huidige BIS bij de vier OD's of gemeenten? Welke afspraken gelden er in de huidige situatie over eigendom en beheer?
2. Kan er een één-locatielijst komen waarin gemeenten en provincie de bodeminformatie en grondwaterinformatie gezamenlijk inbrengen en delen?
3. Hoe worden de dossiers/bodeminformatie juridisch overgedragen en gearhiveerd?
4. Wat moet er geregeld worden voor het fysieke archief?

Reeds uitgevoerd:

Voor wat betreft het fysiek archief is een korte notitie opgesteld en aangeboden aan de klankbordgroep. Op hoofdlijnen staat hierin dat het fysieke archief volledig is gedigitaliseerd en ondergebracht in het BIS. Daarmee heeft het fysieke archief enkel nog een historische waarde en kan het gebruikt worden als back-up.

Welke activiteiten gaan we nog uitvoeren?

- Uitvoeren pilot BIS: hierbij onderzoeken we op welke manier we de bodeminformatie willen beheren. We kijken of het mogelijk is om de informatie breed te blijven delen door middel van een één-locatielijst.
- Bekijken en starten van de juridische overdracht van de bodemdossiers.

Deelnemers:

- Omgevingsdiensten
- Gemeenten Huizen, Purmerend, BUCH-gemeenten
- Provincie

Planning:

- De pilot loopt gedurende de overdrachtsperiode van 2018 tot 2021. Tussentijds wordt de voortgang teruggekoppeld richting de klankbordgroep.
- De juridische overdracht van de dossiers vindt in de loop van 2020 plaats.

Resultaat:

- Een gezamenlijk plan van aanpak voor het beheren van de bodeminformatie na 2020.
- De juridische overdracht van alle dossiers.

3.4. Bekostiging

Wat wordt bedoeld met de bekostiging?

De provincie kreeg tot op heden een decentralisatie uitkering bodem (DUB) (in apparaatskosten en saneringskosten) van het rijk via het provinciefonds voor de uitvoering van de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2016-2020. Medio 2019 zal de bekostigingssystematiek bekend zijn, zowel voor de zaken (spoedlocaties, nazorgverplichtingen, BRZO bedrijven, grondwater) waarvoor de provincie verantwoordelijk blijft, als voor de bodemtaak bij de gemeenten. De informatie daarover zal door VNG met gemeenten worden gedeeld. In afwachting hiervan maken we inzichtelijk welk bedrag er nu jaarlijks omgaat m.b.t. de bodemtaken onder de Wbb. Het is verder aan de colleges van B&W om keuzes te maken in middelen en formatie voor de bodemtaken onder de Ow.

Wat was het resultaat van de kennismakingsgesprekken?:

De meeste gemeenten maken zich zorgen over de bekostiging van de nieuwe taak. Hoe kunnen de saneringskosten van ernstig verontreinigde locaties in de toekomst gedekt worden? Als de taken in eigen beheer of bij de OD's worden uitgevoerd, worden dan de apparaatskosten voldoende gedekt door de uitkeringen via het gemeentefonds? Hoe gaat het financiële plaatje er dan uitzien?

Wat zijn de vragen voor dit project?

1. Welke bedrag is nu jaarlijks gemoeid met de bodemtaken onder de Wbb?
2. Hoe gaat de bekostiging na 2020 eruit zien?
3. Hoe regel je budget voor apparaatskosten en toevalsvondsten buiten inrichtingen?

Welke activiteiten gaan we nog uitvoeren?

- Via een notitie wordt door de provincie inzichtelijk gemaakt hoe het financiële plaatje rondom de bodemtaken er op dit moment uit ziet. Deze notitie wordt besproken in de klankbordgroep.
- Gemeenten volgen via VNG en provincie volgt via IPO de plannen voor bekostiging. In dit project wordt de informatie hierover gedeeld.

Deelnemers:

- Klankbordgroep
- Gemeenten
- Provincie

Planning:

- De notitie over de financiën wordt begin 2019 besproken in de klankbordgroep
- Medio 2019 wordt informatie uit de landelijke bekostigingsaanpak verwacht

Resultaat:

- Duidelijkheid bij gemeenten over hoe de financiën nu geregeld zijn voor wat betreft de bodemtaken.

3.5. Proces*Wat was het resultaat van de kennismakingsgesprekken?:*

De gemeenten hebben aangegeven dat het goed is voor het proces van de overdracht als de provincie de coördinatie op zich neemt. De bodemkwaliteitszorgtaak voor ernstig verontreinigde locaties valt immers nu onder het bevoegd gezag van de provincie. De gemeenten kunnen dit moeilijk zelf oppakken en coördineren. Gemeenten vragen om in het proces volwaardig te worden meegenomen en voor goede communicatie te zorgen. Ook vragen ze om de OD's onderdeel van dit proces te laten zijn.

Tenslotte zijn in de gesprekken de contactpersonen van de gemeenten genoemd die vooralsnog het proces van de warme overdracht gaan begeleiden. Het gaat onder andere om accountmanagers / contactpersonen van de OD's, beleidsmedewerkers of adviseurs bodem-milieu-fysieke leefomgeving-Ow van gemeenten.

Wat zijn de vragen voor dit project?

1. Hoe gaat het vervolgproces verder en hoe en door wie wordt dat verder uitgewerkt?
2. Kunnen de omgevingsdiensten bij dit proces betrokken worden omdat daar de kennis en expertise ligt en uitvoering van deze taak nu al plaatsvindt?

Reeds uitgevoerd:

Het vervolgproces is beschreven in dit Plan van Aanpak. Dit is een dynamisch plan, dat wordt geactualiseerd wanneer er in de Klankbordgroep belangrijke veranderingen zijn besproken. Een gedetailleerde tijdplanning van activiteiten en bijeenkomsten is opgenomen in bijlage 1. In de klankbordgroep is besloten dat het belangrijk is om de omgevingsdiensten nauw te betrekken bij het proces. Daarom zijn zij inmiddels betrokken bij de klankbordgroep.

4. Organisatie

4.1. Organisatiestructuur

In de gesprekken en bijeenkomsten is duidelijk geworden dat er behoefte is aan een organisatiestructuur waarin inhoud en proces tussen partijen worden afgestemd en in de besluitvorming worden meegenomen. Naast de provinciale inbreng om de locaties en informatie over te dragen zijn de gemeenten er als ontvanger. Naast deze twee partijen staat de omgevingsdienst tussen en achter beide overheden als uitvoerder en adviseur. Er is een duidelijke behoefte om de omgevingsdiensten in die rollen bij het project te betrekken. Onderstaand schema geeft de verschillende betrokkenen in dit traject weer en de taken en verantwoordelijkheden worden daaronder toegelicht.

Provincie

Verantwoordelijkheid	Zoals in het uitvoeringsprogramma van het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 is aangegeven, hebben drie (Rijk, Provincie en gemeenten) partijen de verantwoordelijkheid om de overdracht goed te laten verlopen. Echter van de provincies wordt verwacht dat zij het initiatief nemen om dit gecoördineerd aan te pakken en mogelijk te maken.
Taken provincie	<p>Provincie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorgt ervoor dat het project met de gestelde doelen wordt gerealiseerd voordat de Ow in werking treedt; • PL legt via de manager Omgevingsbeleid verantwoording af aan de directeur Beleid van de provincie, cluster Bodem; • PL legt projectplan, proces en voortgang voor aan de gedeputeerde en informeert de gedeputeerde over de voortgang; • PL stemt het proces af met de adviseur bodem (sector Omgevingsbeleid) en in het reguliere Afstemmingsoverleg bodem, waarin de adviseurs beleid, projectleider spoedlocaties en de programmamanager bodemsanering zitting hebben.

Werkgroep Warme Overdracht

Verantwoordelijkheid	Vorbereiden van besluitvormingsdocumenten Warme Overdracht
Deelnemers	Projectleider Warme Overdracht en Adviseur Bodem (Provincie) Bodemadviseurs (vier OD's)
Taken	<ul style="list-style-type: none"> • informatie en kennis uitwisselen; • advies geven over het proces en de inhoudelijke onderwerpen; • voorstellen voorbereiden; • ook wordt via de werkgroep advies gezocht bij andere disciplines als ICT, financiën en juridische zaken; • de werkgroep levert bijdragen aan notities en voorstellen die in de Klankbordgroep worden besproken.
Frequentie overleg	Eens per twee á drie maanden
Trekker	Projectleider Warme Overdracht (provincie), notulen OD

Klankbordgroep Warme Overdracht

Verantwoordelijkheid	Voor het begeleiden van het proces vanuit de gemeenten is een klankbordgroep ingericht.
Deelnemers	Projectleider Warme Overdracht en Adviseur Bodem (Provincie) Gemeenten (twee tot drie bodemvertegenwoordigers per OD) Bodemadviseurs (vier OD's)
Taken	<ul style="list-style-type: none"> • gemeenten geven advies op de voortgang van het proces, geven de behoefte uit de regio's aan en geven feedback op de stukken die in het proces worden geproduceerd en naar de colleges gaan; • gemeenten regelen zelf hun afstemming met de regio en met andere disciplines indien noodzakelijk.
Frequentie overleg	Eens per twee á drie maanden
Trekker	Projectleider Warme Overdracht (provincie), notulen provincie

Bodemberaad en themabijeenkomsten

Verantwoordelijkheid	Uitwisseling van informatie over thema's die met bodemtaken te maken hebben.
Deelnemers	alle gemeenten en OD's en provincie
Taken	<ul style="list-style-type: none"> • informatie en kennis uitwisselen over een breed palet aan bodemonderwerpen; • in themabijeenkomsten worden onderwerpen meer verdiept. Themabijeenkomsten worden georganiseerd op verzoek van de werkgroep of de klankbordgroep.
Frequentie overleg	Tenminste jaarlijks (rond april)
Trekker	Provincie

Regionale bijeenkomsten

Verantwoordelijkheid	Uitwisseling van informatie over thema's die met bodemtaken te maken hebben.
Deelnemers	gemeenten en OD's
Taken	<ul style="list-style-type: none"> • om alle gemeenten van de vier OD-regio's ambtelijk goed te informeren, zodat de voorstellen voorbereid naar de colleges gaan, kunnen de stukken ook in (sub)regionale overleggen of bijeenkomsten van de gemeenten worden besproken, waar bodem/milieu of omgevingswet op de agenda staan. • Dit zijn overleggen van de accountmanagers van de gemeenten waarbij een werkgroep/klankbordgroep-lid desgewenst uitleg kan geven.
Trekker	Regio

4.2.Landelijke informatie-uitwisseling (rijk/provincie/gemeenten)

BOOG/ PBBS (BodemOntwikkelgroep IPO)

Landelijk gezien is het BOOG de bijeenkomst waar kennis over beleidsontwikkelingen wordt gedeeld en informatie-uitwisseling plaatsvindt tussen provincies. Medewerkers vanuit PNH/OD NZKG zitten in het BOOG, IPO PBBS en IPO-werkgroep Warme Overdracht en zorgen voor de informatieoverdracht naar het Afstemmingsoverleg Bodem binnen de provincie.

WEB VNG (werkgroep bodem)

De VNG heeft een overleg waarin gemeenten en omgevingsdiensten zijn vertegenwoordigd. Dit is een kennisnetwerk waar onder meer ook de Warme Overdracht wordt besproken. Vanuit NH zijn er gemeenten en omgevingsdiensten in het WEB aangesloten.

Omgevingsdiensten.NL

De OD's hebben een eigen (bodem)overleg van de 29 OD's. Daarin vindt kennisuitwisseling plaats over opdrachtgevers, opdrachtnemers en eigenaren. Daarin is de Warme Overdracht ook een onderwerp op de agenda.

5. Bestuurlijk traject

5.1. Afsprakenkader

2018 was het jaar van de bewustwording bij de gemeenten op ambtelijk niveau. De gemeenten zijn in het laatste kwartaal van 2018, door VNG rechtstreeks benaderd waarbij ze worden gewezen op de overdracht en wat er van de gemeenten verwacht kan worden. VNG zet met name in op bodem en ondergrond als kader in de omgevingsvisie en omgevingsplannen. In het jaar 2019 zal het accent ook op de bestuurlijke bewustwording komen te liggen. Waarna in 2020 de uiteindelijke bestuurlijke overdracht zal plaatsvinden.

Vaststelling Plan van Aanpak in GS en informeren PS

Dit PvA wordt in voorjaar 2019 in GS vastgesteld. PS is via een technische briefing in de commissie NLWM geïnformeerd over de voortgang van het project warme overdracht en de uitkomsten van het bestuurlijk bodemberaad. Naar aanleiding van de besluitvorming over het PvA wordt PS per brief nogmaals geïnformeerd.

5.2. Planning voor volgende bestuurlijke activiteiten

De planning van de activiteiten en besluitvorming is hieronder weergegeven. Het gehele jaar 2019 is nodig om voorbereidingen te treffen voor de feitelijke overdracht, zodat begin 2020 gebruikt kan worden om de voorstellen op te stellen en uiteindelijk de formele en feitelijke overdracht in het 3e/4e kwartaal van 2020 kan plaatsvinden. Bij de volgende momenten in het proces zijn de bestuurders betrokken:

- op 23 januari 2019 zijn de eerste resultaten van het project met de bestuurders besproken in een bestuurlijke bijeenkomst (Bestuurlijk Bodemberaad). Dit had als doel: 1) bewustwording stimuleren bij bestuurders van gemeenten en 2) afstemming over de randvoorwaarden van de warme overdracht.
- Op 20 november 2019 is het tweede Bestuurlijk Bodemberaad over de Warme Overdracht gepland.
- In de eerste helft van 2020 worden de voorstellen aan de colleges GS en B&W voorgelegd. Dit project levert daarvoor kennis aan, de concrete voorstellen worden door iedere individuele gemeente intern voorbereid.
- In het 3e kwartaal van 2020 worden de voorstellen in de colleges vastgesteld. Vanaf dat moment is het aan de individuele gemeenten om de nieuwe taken in de eigen organisatie (inclusief afspraken daarover met OD) te implementeren. Ook de provincie bereidt zich vanaf dat moment voor op de taken die onder de Omgevingswet onder bevoegd gezag van de provincie blijven.

